

Mäkelä ym.: Ehdotus siviilipalveluslaiksi*Eduskunnalle*

Lakialoite on tarkoitettu rinnakkaislakialoitteeksi hallituksen esitykselle n:o 149 siviilipalveluslaiksi.

Katsomme, että hallituksen esitys siviilipalveluslaiksi merkitsisi siviilipalveluksen muodostumista kohtuuttomasti asevelvollisuuden normaalia suorittamista helpommaksi vaihtoehdoksi. Se ei ole perusteltavissa, sillä kansalaisvelvollisuutensa normaalilla tavalla varusmiespalvelun kautta suorittavat tulisi päinvastoin asettaa muita parempaan asemaan, turvaavathan he maamme alueellista koskemattomuutta ja tuovat tätä kautta uskottavuutta Suomen ulkopoliitikalle. Vahvan eettisen tai uskonnollisen vakaumuksen asevelvollisuuden suorittamista vastaan omaavilla nuorilla miehillä tulee tulla mahdollisuus siviilipalveluun rauhan aikana, mutta korvaavan palvelun tulee olla kokonaisraittavuudeltaan vähintäänkin asevelvollisuutta vastaavan.

Hallitus esittää, että siviilipalveluun pääsisi pelkästään tekemällä hakemuksen, minkä jälkeen pääsy olisi automaattinen ilman vakauksen tutkimista kenenkään toimesta. Esitämme, että hakemus tulee edelleenkin käsitellä kutsuntalautakunnan, sotilaspiirin päällikön tai työministeriön toimesta vakaumuksen todenperäisyyden ja riittävyyden tarkistamiseksi. Lisäksi

haluamme rajata palveluspaikat ja -tehtävät esitettyä suppeammin koskemaan vain maanpuolustusta, pelastuspalvelua ja terveydenhoitoa, sosiaalityötä sekä ympäristönsuojelua. Lisäksi palvelun tulee tapahtua yksinomaan kotimaassa lukuunottamatta esimerkiksi urheilijoiden lyhyitä kilpailumatkakomennuksia. Palveluspaikana ei voisi myöskään olla henkilön oma työpaikka tai siviilivirka tai -toimi.

Hallitus esittää siviilipalvelusajan lyhentämistä nykyisestä 480 päivästä 395 päivään ja täydennyspalvelusajan supistamista 40 päivään. SMP esittää sen sijaan palvelusaikojen pitämistä ennallaan eli 480 päivässä ja 75 päivässä täydennyspalvelusajan ja nk. kertauspalveluksen osalta. Lisäksi emme voi hyväksyä siviilipalvelusmiehille esitettyä säännönmukaista kahdeksan tunnin päivittäistä ja 40 tunnin viikoittaista työaikaa. Katsomme, että siviilipalvelus ei ole työ tai virka, jossa toimitaan työtuntien mukaan vaan kansalaisvelvollisuuden täyttämistä asevelvollisuuden tapaan. Työaika ei tähän sovellu, vaan työajan sanelee tehtävän täyttäminen tarpeen ja tilanteen mukaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Siviilipalveluslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Siviilipalvelusmahdollisuus

Asevelvollinen, jota uskonnolliseen tai eettiseen vakaumukseen perustuvat vakavat oman-

tunnonsyyt estävät suorittamasta asevelvollisuuttaan aseellisessa palveluksessa asevelvollisuuslaissa (452/50) säädettyssä järjestyksessä, voidaan hakemuksestaan vapauttaa aseellisesta palveluksesta rauhan aikana ja määrätä suorittamaan siviilipalvelusta niin kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Siviilipalveluksen sisältö

Siviilipalveluksen sisältönä on yhteiskunnalle hyödyllinen maanpuolustusta, väestönsuojelua, kansanterveystyötä, sosiaalihuoltoa tai ympäristönsuojelua palveleva työ, joka on hyödynnettävissä poikkeusoloissa. Siviilipalvelukseen sisältyy koulutus, jonka tarkoitus on antaa valmiudet työpalvelun suorittamiselle ja tukea maanpuolustus- ja väestönsuojelukoulutusta.

Työpalvelu suoritetaan valtion siviilihallinnon ja kuntien tai kuntainliittojen tehtävissä, yliopistollisessa keskussairaалassa taikka ympäristönsuojeluun tai pelastusalaan liittyvissä tehtävissä kotimaassa. Siviilipalveluspaikkana ei voi kuitenkaan olla siviilipalvelusmiehen siviilivirka, -toimi tai työpaikka.

3 §

Siviilipalvelusaika

Siviilipalvelusaika on 480 päivää.

Siviilipalvelusmies voidaan reserviin kuuluvien asevelvollisten kertausharjoitusten asemesta rauhan aikana kutsua tässä laissa tarkoitettuun palvelukseen yhteensä enintään 75 päivän ajaksi.

4—6 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

7 §

Siviilipalvelushakemuksen käsittely

Hakemuksen käsittelee ja päätöksen siviilipalvelukseen määräämisestä tekee kutsuntojen yhteydessä kutsuntalautakunta ja muissa 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa sotilaspiirin päällikkö tai työministeriö.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

Kutsuntalautakunnan, sotilaspiirin päällikön tai työministeriön tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta kutsunta-asiaain keskuslautakunnalta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitus-asiaain käsittelystä kutsunta-asiaain keskuslautakunnassa on muutoin voimassa, mitä asevelvollisuuslaissa on säädetty.

Asevelvollista, jonka asia on vireillä valitusasteessa, ei saa määrätä astumaan palvelukseen ennen kuin asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

8—14 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

4 luku

Siviilipalveluksen suorittaminen ja siviilipalvelusvelvollisuuden päättyminen

15 §

Palveluspaikat

Siviilipalvelus suoritetaan:

- 1) valtion hallintoviranomaisen tai itsenäisen laitoksen palveluksessa;
- 2) kunnan tai kuntainliiton taikka niiden yhteistoimintaelimen palveluksessa;
- 3) yliopistollisessa keskussairaалassa.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

16—21 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

22 §

Siviilipalvelusmiehen työ- ja vapaa-aika sekä työturvallisuus

Siviilipalvelusmiehen on noudatettava palveluspaikan hänelle määräämää työaikaa.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

23 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

5 luku

Kurinpito

24 §

Kurinpitorangaistukset

Siviilipalvelusmiehelle, joka toimii vastoin siviilipalvelusvelvollisuuttaan tai laiminlyö sen, voidaan määrätä kurinpitorangaistuksena siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään:

- 1) varoitus;
- 2) päivärahan menetys;
- 3) kielto poistua hänelle määrätystä oleskelupaikasta enintään 15 vuorokauden ajaksi.

Päivärahan menetys voidaan määrätä enintään 30 päivältä. Samasta rikkomuksesta voidaan määrätä vain yhtä rangaistuslajia oleva kurinpitorangaistus.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

25—37 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

38 §

Täydennyspalvelusaika

Täydennyspalvelusaika on enintään 75 päivää.

39—66 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

67 §

*Lain soveltaminen aikaisemman lain nojalla
siviilipalvelukseen määrättyyn*

Tämän lain säännöksiä sovelletaan myös siviilipalvelusmieheen, joka on aloittanut palveluksensa ennen tämän lain voimaantuloa.

68 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 149)

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1991**Tina Mäkelä****Hannu Suhonen****Raimo Vistbacka****Heikki Riihijärvi****Sulo Aittoniemi**

